

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВІЙНИ ДО ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ)

Богатирьов Іван

*доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри кримінально-виконавчого
та кримінального права
Пенітенціарної академії України
м. Чернігів, Україна*

У зв'язку з воєнною агресією р.ф. проти України 24 лютого 2022 року по всій території України було запроваджено правовий режим воєнного стану. В цей період було введено особливості трудових відносин між працівником і роботодавцем ст 2 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» [1]. Відповідно даної статті при укладенні трудового договору в період дії режиму воєнного стану умова про випробування працівника під час прийняття на роботу може встановлюватися для будь-якої категорії працівників.

Якщо дотримуватися Загальної декларації прав людини[2] то беззаперечно кожна людина має право на працю, на вільний вибір роботи, на справедливі і сприятливі умови праці та на захист від безробіття. Працевлаштування осіб з інвалідністю внаслідок війни до Національної поліції України має відповідати статті 27 Конвенції про права осіб з інвалідністю [3] де Україна, як держава-учасниця також підписала зазначену конвенцію і визнала право осіб з інвалідністю на працю нарівні з іншими громадянами країни.

Звичайно, дане право пов'язане з наданням можливості особі з інвалідністю внаслідок війни отримати можливості заробляти собі на життя працею, яку особа з інвалідністю вільно вибрала чи на яку вона вільно погодилась, в умовах, коли ринок праці та виробниче середовище є відкритими, інклюзивними та доступними для осіб з інвалідністю.

Якщо особа з інвалідністю внаслідок війни бажає прийти і працювати до Національної поліції України, вона має розуміти, що її функціональні обов'язки пов'язані з виконанням наступних завдань: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій

потребують такої допомоги (стаття 2. Закону України «Про національну поліцію»)[4].

Оскільки особа з інвалідністю - це особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, кадровий апарат Національної поліції України зобов'язаний створити їй умови для реалізації прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їй соціальний захист стаття 2 Закону України Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні"[5] та надати їй робоче місце передбачене статтею 172 Кодексів законів про працю України[6], з режимом роботи на умовах неповного робочого дня чи робочого тижня та пільгові умови праці.

Проведене нами опитування персоналу кадрового забезпечення Національної поліції України у ряді областей України показало, що дана проблема не врегульована у Законі України «Про національну поліції України», а тому потрібно вносити відповідні зміни щодо прийняття особи з інвалідністю внаслідок війни на роботу в поліцію. Крім того, респонденти позитивно відносяться до прийняття особи з інвалідністю внаслідок війни на роботу в поліцію, оскільки є робота яка не пов'язана з виконання основних завдань поліції.

На запитання Чи можна використовувати органами Національної поліції України особу з інвалідністю внаслідок війни? респонденти 80% відповіли так, а 20% ні. На які посади можна залучати осіб з інвалідністю внаслідок війни? 1) на посадах вільнонайманих працівників; 2) на посадах, які не пов'язані з виконання завдань Національної поліції України; 3) на роботу, яка пов'язана з науково-педагогічною діяльністю для вирішення оперативно-службових завдань поліції та підвищення кваліфікації персоналу поліції.

Отож, якщо на роботу в поліцію буде прийнята особа з інвалідністю внаслідок війни, кадрові підрозділи можуть самостійно розрахувати кількість робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю відповідно до нормативу, встановленого частиною першою статті 19 Закону "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні" та з урахуванням вимог статті 18 цього Закону, і здійснюють працевлаштування осіб з інвалідністю у рахунок нормативу робочих місць.

Для укладення трудового договору особа з інвалідністю внаслідок війни повинна подати наступні документи: паспорт або інший документ, що посвідчує особу; трудову книжку; документ про освіту (спеціальність, кваліфікацію), про стан здоров'я та інші документи (у випадках, передбачених законодавством).

Під час працевлаштування особи з інвалідністю також надають документи, які підтверджують інвалідність, є: довідка МСЕК; виписка з акта огляду МСЕК (роботодавцеві залишають їх копії).У цих

документах вказується причина інвалідності, група і строк інвалідності та висновки комісії про умови та характер праці особи з інвалідністю; індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю внаслідок війни (обов'язкова для виконання всіма роботодавцями).

Відмова в укладенні трудового договору або в просуванні по службі, звільнення за ініціативою адміністрації, переведення особи з інвалідністю на іншу роботу без її згоди з мотивів інвалідності не допускається, за винятком випадків, коли за висновком медико-соціальної експертизи стан його здоров'я перешкоджає виконанню професійних обов'язків, загрожує здоров'ю і безпеці праці інших осіб, або продовження трудової діяльності чи зміна її характеру та обсягу загрожує погіршенню здоров'я осіб з інвалідністю (стаття 17 Закону).

При прийнятті на роботу не встановлюються випробування для осіб з інвалідністю, направлених на роботу відповідно до рекомендації медико-соціальної експертизи (частина 3 статті 26 Кодекс законів про працю України);

При скороченні чисельності або штату переважне право залишитися на роботі при рівних умовах продуктивності праці та кваліфікації надається особам з інвалідністю внаслідок війни та особам (пункт 5 частини другої статті 42 Кодекс законів про працю України).

За працівниками поліції, які втратили працездатність під час виконання службового обов'язку, зокрема і участь у захисті Батьківщини, отримання інвалідності пов'язаною з війною, місце роботи (посада) зберігається до відновлення працездатності або встановлення інвалідності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
2. Загальної декларації прав людини https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
4. Закон України "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
5. Закону України «Про національну поліцію» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
6. Кодексів законів про працю України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>